

Broj 6 • srijeda, 14. april/travanj 2010. godine

Kartke

**Pas je čovjeku
najbolji prijatelj,
a čovjek psu
ponekad neprijatelj**

**Na
Farmaciji
ništa
novo**

**U džep,
na ulicu,
u korpu
za smeće?**

EKOLOGIJA **Da li čuvamo
planetu i život na njoj?**

Projekti SHL-a

„Plodovi“ aktivizma mladih u BiH

Realizatori projekta

Predstavljanje projekata

Na nedavno održanom skupu predstavljeni su najbolji projekti FOP-a i premijerno je prikazan film „Dvije škole pod jednim krovom“

Piše: Haris DEDOVIĆ
(haris_dedovic@hotmail.com)

Događaj se desio 18. 3. 2010. g. s početkom u 13:00, u Domu Armije gdje su pristigli mnogi učesnici i gosti. Sve je počelo sa ručkom i kratkom pauzom. Nakon pauze uslijedila je uvodna riječ rukovoditeljice SHL: office Sarajevo, Aide Vehabović. U tom izlaganju, gđica Vehabović je ukratko predstavila nastanak, način rada i ciljeve organizacije Schuler Helfen Leben (SHL). Poslje uvoda, gosti i učesnici su dobili priliku da pregledaju deset najboljih projekata u 2009. godini na štandovima postavljenim u sali, a prezentirali su ih sami realizatori

Pozivnica za premijeru filma

Diskusija na temu filma

NAGRADA AKTIVISTIMA

Pobjednici su dobili nagradno putovanje u Berlin od 7. do 10. maja na okupljanje pod nazivom PAT

projekata koji su posjetiocima detaljnije pojašnjavali svoj rad i dijelili promotivni materijal. Svi prisutni su, na ulazu, dobili i glasačke lističe koji su omogućili objektivno ocjenjivanje pri izboru najboljeg projekta. Kada je obilazak štandova završen, na red je došla kratka pauza, a nakon toga i impresije mladih djevojaka i momaka o radu, očekivanjima i ciljevima koje je značajki i impresivno vodio Nedim Krajišnik – također aktivista SHL-a. Po završetku izlaganja došla su na red pitanja publike, diskusija o projektima i svemu što su oni nosili sa sobom. Za najbolji projekt u 2009. g., izabran je „Aktivizam moja ulica“

pokrenut od strane Inicijative mladih za ljudska prava BiH – YIHR BiH. Ovaj projekt su radi aktivisti iz Sarajeva u Sanskom Mostu-Uskoplju. Svojim zalaganjem su pokušali, na neki način, da spoje ljude dvaju podjeljenih strana (bošnjačke i hrvatske). Kao pobjednici, dobili su nagradno putovanje u Berlin od 7. do 10. maja na okupljanje pod nazivom PAT. Na ovom događaju će prisustvovati odbiru najboljeg projekta iz svih država u kojima organizacija Schuler Helfen Leben djeluje (BiH, Srbija, Kosovo itd.).

Nakon pauze između 17:00 i 19:00 došao je na red, dugo očekivani, dokumentarni film

Članovi YIHR BiH

„Dvije škole pod jednim krovom“ autora Enesa Zlatara i Zorana Ćatića, također finansiran od strane SHL-a. No, prije toga, prisutnima su se obratili Katrin Schweppe, predstavnica organizacije Schuler Helfen Leben i Mathias Heinz, prvi sekretar ambasade Savezne Republike Njemačke u BiH. U svojim govorima,

istakli su želje i nastojanja za rješenje problema kojima se bavi pomenuti film. Također su ukazali na bitnost pojedinačnog angažmana svakog građanina ove zemlje. Nakon prikazivanja filma, na red je došla diskusija o filmu, odnosno o temi na osnovu koje je snimljen, a vodili su je autori filma, direktor Centra za

ljudska prava Univerziteta Sarajevo Saša Madacki, pedagog i psiholog Dženan Kalaš te predsjednik Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine Faris Vehabović. U auditoriju su se našli i neki akteri filma, kao i mnogi drugi mladi ljudi koji su iznijeli svoje stavove, viđenja i mišljenja o ovom problemu. Važno je istaknuti da je većina prisutnih, neovisno o mjestu boravka, nacionalnoj ili vjerskoj pripadnosti iskazala želje za rješenje problema međunalacionalnih previranja. Također je bitno spomenuti da će organizacija Schuler Helfen Leben nastaviti da pomaže mlade u Bosni i Hercegovini i da je sve više onih koji su zainteresirani za rad na rješavanju mnogobrojnih problema sa kojima se bori naša zemlja.

Oba događaja su bila pojećena više nego što se očekivalo.

Riječ urednice

Uvodno slovo

Drage čitateljice i čitatelji! U vašim rukama je novi broj Karika, drugi ovogodišnji. U ovom broju pišemo o čovjekovom odnosu prema životnoj okolini i životinjama, ali i o drugim, također zanimljivim stvarima.

Koliko puta ste prolazili pored mjesta za odlaganje otpada i primjećivali isti svuda osim u kontejnerima? Korpe za odlaganje otpada koji se reciklira još uvijek nisu zaživjele u bh. sredinama. Bliži se prvomajski praznik. Sjetite se kako izgledaju izletišta dan poslije... Nadamo se da će tekstovi i fotografije u vezi s ovim temama aperirati na vašu savjest kada ove godine budete izletovali za Prvi maj.

Mnoge zemlje u svijetu već odavno bore se sa problemom nedostatka pitke vode. Srećom, BiH nema taj problem. Međutim, nepažnjom i nemarnim odnosom, vrlo brzo će se njime morati ozbiljno pozabaviti. U ovom broju pisali smo i o gradskim česmama i o tome kako svakodnevno mnogo kubika pitke vode bespotrebno odlazi u kanalizacione odvode.

Ove godine, tačnije 27. marta, i BiH je bi-

Piše: Selma DEMIROVIĆ

(selma.demirovicbh@gmail.com)

la jedna od zemalja svijeta koje su podržale akciju 'Sat za našu Planetu' povodom rješavanja problema globalnog zagrijavanja. Tim povodom svjetla su na sat vremena ugašena i u gradovima u BiH. Iako je ovo mali korak za čovjeka, veliki je za čovječanstvo. Povodom 22. aprila, Dana Planete, Karike su se bavile ovim temama.

Našu pažnju zaokupala su i dešavanja u vezi sa zlostavljanjem životinja, tačnije sudbina psa Mede. Snimka i fotografije koje su povodom ovog nemilog događaja objavljene na internetu navodi vas da se duboko zamislite i zapitate šta je to što čovjeka podstakne na takav postupak prema psu, nekome ko bi mu trebao biti najbolji prijatelj, kako nas uče od malena.

U ovom broju pisali smo i o promociji projekta njemačke fondacije Schuler Helfen Leben - o 'Dvije škole pod jednim krovom', dilemama maturanata, problema studenata, o akciji dobrovoljnog darovanja krvi i važnosti iste, o nogometnim sudijama... Više o svemu saznajte sami na stranicama koje slijede.

U svakom slučaju, teme su zanimljive i vrijedne vaše pažnje.

Stoga, ugodno čitanje Karika vam želim!

Upozorenje:

Imate zelene oči? Ne, oči su vam plave? Ili, ne, ipak smeđe? A crne? Ako ste se pronašli, nemojte dalje čitati. Ako imate bilo kakve predrasude, prestanite čitati odmah!

impressum

karike

Omladinski magazin

Izdavač:

Udruženje Omladinska novinska asocijacija u Bosni i Hercegovini

Glavna i odgovorna urednica:

Selma DEMIROVIĆ

Uređivački kolegij:

Renata DUJMUŠIĆ,
Damira KULENOVIĆ,
Erna KLJUČIĆ,
Filip PAŽIN,
Haris DEDOVIĆ,
Goran VRHUNC,
Ajla KARABEGOVIĆ,

Redakcija:

Mirnesa FATIĆ,
Muamer LOGO,
Džemil BOŠNJAK

Dopisnici:

Azra HIDIĆ,
Adnan BARUČIJA

Naslovna strana:
Namik SUČESKA

Suradnja:

Njemačka fondacija
Schüler Helfen Leben,
Dnevni list Oslobođenje

Štampa:

Unioninvestplastika d.d.

Tiraž:

Izlazi četiri puta godišnje
kao prilog u dnevnom
tiražu Oslobođenja

Kontakt:

Tel/fax: +387 33 205 850
Čobanija 9
71000 Sarajevo
Bosna i Hercegovina

Web:

<http://onabih.ba>
karike@onabih.ba
onaubih@gmail.com

Žiro-račun:

161 00000 6919 04
Raiffeisen bank dd
Bosna i Hercegovina

Prilika koju ne smijete propustiti!

Učestvujte i Vi u projektu Fotonovinarstvo Omladinske novinske asocijacije

Volite zabavu, rad i putovanje? Omladinska Novinska Asocijacija Vam pruža priliku da pokažete i praktično primijenite svoj talent kroz edukaciju i putovanje po Bosni i Hercegovini!

Piše: Azra HIDIĆ

(azrasstr@hotmail.com)

Dragi aktivisti, nadamo se da ste ostali puni entuzijazma i volje za radom jer ono što slijedi je prilika da to i pokazete, prilika da talent koji posjedujete iskoristite za konkretno djelovanje. Kao što smo i obećali, bit će vam pružena prilika za sudjelovanje na našim projektima kako biste iz sebe ostavili kvalitetne dane rada i ugodnog druženja. Jedna od tih prilika je i projekt Fotonovinarstvo o kojem ste više čuli na skupštini, no nije zgorega ponoviti kako je to projekt u kojem treba da sudjeluju mladi ljudi koji imaju volju, želju i predanost radu pri otkrivanju vlastitog talenta.

Projekt Fotonovinarstvo je velika prilika da kroz dva dana edukacije i pet dana terenskog rada otkrijete čari kvalitetne fotografije. Na osnovu ove aplikacije, od mnoštva vas, biti će izabrano samo 10 koji

će proći cijeli projekt čija realizacija je planirana za period 19. do 25. travnja/aprila, u vremenu u kojem će se obići pet gradova (Medugorje, Srebrenica, Mrkonjić Grad, Višegrad i Jajce).

Navedeni gradovi su unaprijed odabrani. Bitno je imati na umu da ste se popunjavanjem ove aplikacije obavezali (ukoliko budete odabrani) da ćete aktivno sudjelovati u svih 7 dana, kako edukacije u Sarajevu, tako i pet dana putovanja kroz našu državu, što znači da se nećete moći naknadno priključiti ekipi ukoliko ste spriječeni krenuti od samog početka. Trošak Vašeg dolaska u Sarajevo, povratka nazad nakon završetka projekta, te smještaj i hrana tokom trajanja projekta, osigurani su od strane Omladinske Novinske Asocijacije. Puno sreće, želi Vam koordinacijska ekipa projekta. Ispunjene aplikacije koje možete pronaći na oficijelnoj stranici Omladinske Novinske Asocijacije www.onabih.ba a vaše aplikacije šaljite na: darco.maricbh@gmail.com ili mirnesa.fatic@gmail.com.

Tema broja

Pas je čovjeku najbolji prijatelj, a čovjek psu ponekad neprijatelj

Stop nasilju nad životinjama

Piše: Mirnesa Fatić
(mirnesa.fatic@gmail.com)

Cesto se pitamo šta je to tako okrutno u čovjeku i šta ga to nagoni na nasilje. Kada znamo da je čovjek spreman dignuti ruku na čovjeka i vršiti nasilje nad njim, trebala bi nas manje iznenaditi činjenica da isto tako, veoma često, čovjek zna diti ruku i na životinje.

Zlostavljanje životinja trebalo bi se uzeti kao ozbiljan indikator poremećaja zajednice u kojoj živimo. Ovaj problem postoji već dugo godina. Ali zajednica, država BiH, u zadnje vrijeme ima praksu da reagira na probleme tek onda kada se dese monstruozni zločini i kada se stanovništvo pobuni. Baš kao što se delikvencija sve više i više širila, niko nije reagirao u toj mjeri dok nisu desila ubistva nedužnih, mladih ljudi. Tek tada je svima postalo jasno da ova zajednica ima problem. Životinje u BiH se godinama zlostavljaju, ali

do onog trenutka dok jedna umno poremećena osoba nije to i pokazala, hvaleći se svojim podvizima na Fejsbuku, svi su šutili. Da li uvjek mora doći do krajnosti da bi reagirali.

Kemal Karović je mlada osoba koja živi u BiH. Umjesto da pažnju plijeni svojim uspjesima i akademskim dostignućima, on će zauvijek ostati upamćen kao osoba koja je svoje dokazivanje i snagu pokazala iživljavanjem nad životinjama.

Istina je da ova država ima puno problema, i da sve to opet ide na teret mlađim ljudima jer oni su grupa koja u zadnje vrijeme nema i ne vidi svijetu budućnost. Da li je to opravdanje za ono što je uradio Kemal? Ne, ni po jednoj tački nije.

Sve je krenulo tako što je Kemal iskoristio svog psa kako bi napao drugog psa, mnogo slabijeg, a zatim kompletne borbe objavio na Fejsbuku. Kemalov pas je pit bull i na mnogo strana cete naći kako je ova pasmina opasna i da se pretežno koristi u borbama te kako ni pod kojim uvjetima ne bi smio da

Pas Kemala Karovića poslije borbe

se bori sa drugim pasminama, jer je mnogo jači. Ali to baš i nije tako kako čujemo. Pit bull je pasmina izuzetno privržena ljudima i nije druželjubiv prema ostalim psima. No ako se odmalena socijalizira i uči, može biti prava maza koja se igra sa svima ostalim. Pit bull je pasmina koja nosi krivočne gene, ali oni mogu da se sprijeće i nikada ne izadu na površinu. Sve ovo zavisi od vlasnika pit bull-a. Ako je sama osoba krovoločna i sklona nasilju, onda možemo očekivati da će i svog psa učiti takvom ponašanju. I da će

kroz njega ispoljavati svoje nasilje. Upravo je to uradio Kemal. Nasilje koje nosi u sebi, prenio je na svog psa i vršio nad drugim psima.

Kada čovjek postane ubica, postavlja se pitanje da li će njegovo potomstvo imati iste gene? Da li će se to prenijeti na njega te da li će vremenom i to dijete imati iste gene i postati ubica kao njegov otac? Naravno da ne, ukoliko se socijalizira na pravi način. Isto se može primjeniti i na životinje koje u opisu karaktera imaju akcent na krivočnošću, opasnošću i sklonosti ka borba-

**NASILNE ŽIVOTINJE
ODRAZ VLASNIKA**
Često se pitamo šta je to tako okrutno u čovjeku i šta ga to navodi da pomisli na nasilje. Sve je krenulo tako što je Kemal iskoristio svog psa kako bi napao drugog psa, mnogo slabijeg. Ako je osoba krovoločna i sklona nasilju, onda je za očekivati da će svog psa učiti takvim ponašanjima i da će kroz njega ispoljavati svoje nasilje. Za ovakve stvari bi trebala da postojati kazna

ma. Roditelji su najodgovorniji za ponašanje svoje djece. Nisu oni ti koji se trebaju izvinjavati za djela koja su uradila njihova djeca, nego trebaju naučiti svoju djecu da odgovaraju i moralno pristupe djelima koja učine. Pas je čovjeku najbolji prijatelj i on najbolje oslikava karakteristike svoga vlasnika. Ova se teorija na prvi pogled može učiniti smiješnom, ali je veoma tačna.

Nije ovo jedini slučaj zlostavljanja životinja u BiH. Ovo je slučaj

Tema broja

Ugasi svjetlo, spasi planetu

Globalnu akciju „Sat za našu planetu”, 27. marta, podržalo je 125 zemalja svijeta među kojima je i Bosna i Hercegovina

Piše: Damira KULENOVIĆ
(damira.kulenovic@gmail.com)

Cetvrtu globalnu akciju „Sat za našu planetu” (Earth Hour) podržalo je 125 država svijeta. I ove godine Bosna i Hercegovina je uzela učešće u ovoj globalnoj akciji gašenjem svjetla u periodu od 20:30 do 21:30. Svjetla su bila ugašena u Sarajevu, Mostaru, Banja Luci, Zenici, Livnu, Brčkom...

U glavnom gradu BiH, sat vremena bez svjetla bile su slijedeće znamenitosti: Sebilj, Akademija likovnih umjetnosti, Katedrala, Saborna crkva, Alipašina džamija, zgrada državnih institucija, te Olimpijski bazen Otoka. Spašavanju planete doprinijeli su i građani Bosne i Hercegovine gašenjem svjetla u svojim domovima.

Predah od globalnog zagrijavanja ove godine očekivalo se od 125 zemalja i teritorija na svih sedam kontinenata, što je podrazumijevalo u sat vremena imati 1274 naj-

većih svjetskih znamenitosti bez svjetla. Ovisno o pomicanju vremenskih zona, u mraku je ostala prvo Opera u Sidneju, a onda redom i Zabranjeni grad u Pekingu, piramide u Egiptu, zgrada Vlade u Bugarskoj, Akropolis i Partenon u Grčkoj, Fontana di Trevi u Rimu, Toranj u Pisi, zgrada Europskog parlamenta u Bruxellesu, Eiffelov toranj u Parizu, zgrada Empire State Building u New Yorku kao i Golden Gate most, brojne vladine zgrade u SAD-u i drugim zemljama svijeta. Brojne multinacionalne kompanije poput McDonalds-a, Canon-a, Coca Cola-e, Google-a i Ikea-e, pridružile su se globalnoj akciji.

GLOBALNI POZIV
„Sat za našu planetu“
šalje snažan globalni poziv svakom pojedincu i pojedinku, poziv svima da preuzmu odgovornost i krenu putom koji će osigurati održivu budućnost

Big Ben bez svjetla...

Zgrada zajedničkih institucija

Kompanija „Sat za našu planetu“ pod pokroviteljstvom Svjetskog fonda za prirodu (World Wide Fund for Nature - WWF), svačake godine poziva ljude da za jedan sat ugašu svjetla i tako pomognu u štednji električne energije i sigurnosti naše planete. Ovaj događaj započeo je 2007. godine u Sidneju, kada su dva milijuna ljudi isključili svjetla u svojim domovima. 2008. je sudjelovalo više od 50 milijuna ljudi širom svijeta. Već 2009. godine broj sudionica i sudionika je

porastao na više stotina miliona; sudjelovalo je 4159 gradova, mjesta i općina u 88 zemalja, te mnoge među najpoznatijim svjetskim znamenitostima.

„Sat za našu planetu“ (Earth Hour) bio je termin koji se 27. marta, u roku od 24 sata, spomenuo više od tri miliona puta u svijetu.

Nadamo se da ste dali svoj doprinos ovoj akciji jer ipak je to bio mali korak za čovjeka, ali veliki za planetu.

Protest održan u Sarajevu ispred katedrale

Medo na oporavku

koji je uzdrmao javnost jer se po menuta osoba hvalila svojim (ne)djelom. Šta je sa onim djelima koje ne vidimo, ali vidimo ranjene životinje kako šepaju, ranjene hodaju po ulici. I ne radimo ništa povodom toga osim što bježimo od takvih životinja u strahu da nas ne napadnu. A ustvari one su te koje bi trebale bježati od nas ljudi. Jer ljudi su njih napali.

Sve što se desilo, nasilje i strahota Kemala Karovića, navela je građane BiH da ustanu zajedno i krenu u protest, i još jednom skrenu pažnju vlastima ove države i ukažu na to kako veoma malo rade svoj posao, posao za koji su veoma dobro plaćeni. Pored građana BiH, ured za veterinarstvo je također izrazio veliko nezadovoljstvo zbog pojave zlostavlja-

nja životinja na najbrutalniji način i skrenuo pažnju, kako vlastima tako i svim nadležnim institucijama, da se aktivno uključe u istraživanje problematike te urade sve kako bi se zlostavljanje sprječilo.

Izjave istomišljenika koji i dalje javno iznose svoje stavove, još više prodrmava građane koji su protiv bilo kojeg nasilja nad životinjama.

I dalje možete čitati statuse put:

„Ne, pse ne treba ubijati, pse treba klati, meso zamrzavati i izvoziti u Aziju. Od novca zarađenih od izvoza psećeg mesa treba otvoriti azil za janjad, telad, piliće i ostale umiljate životinje. Zato predlažem ovima iz „Šape“ da pokrenu biznis...“

Za ovakve stvari bi trebala da

DETALJ:

Romi u Bosni i Hercegovini su manjina koja često bude na meti raznih diskriminacija.

Poznato je da više od polovine živi u najnižim uvjetima življena. Često se bore protiv onih koji ih ugnjetavaju i uskraćuju njihova prava.

I tu počinje druga strana priče, da li oni koji bivaju ugnjetavani nemaju bolju predstavu o tome kako je kada vas napadnu jači od vas. Da li je sada ovo stvar neke velike psihologije ili samo neljudskosti, sami prosudite.

Gledajući TV i uvidjevši svo nasilje sprovedeno od vlasnika jačeg psa pit bulla, koji je napao „mješanca“ po imenu Medo, momak po imenu Adi čuo je da je ovom psu potrebna pomoć i hitno potreban novi dom.

Medo je pas u vlasništvu porodice Roma u Sarajevu koji su dozvolili da pas učestvuje u borbi. Nakon borbe Medo je zbrinut i odvezen kod veterinaru, a nakon toga i vraćen svojim vlasnicima.

Momak je želio ponuditi bolji dom psu Medi i nakon razgovora sa veterinarom saznao je da je pas vraćen.

„Stvarno mi ne ide u glavu kako je pas mogao biti vraćen Romima, kad se ti isti nisu brinuli za njega od trenutka kad je bio povrijeđen a da ne govorim o trenutcima prije toga, i da napomenem kako pas nije imao markicu, nije bio cipiran, nije imao zdravstvenu knjižicu tj. nije imao vlasnika kako je mogao biti vraćen romima na brigu i čuvanje i koji sad hoće da zarade koju marku na jadnom psu, umjesto da ga daju nekom ko će mu pružiti bolje sutra.“ – izjavio je Adi za magazin Karike.

Najime porodica Roma traži 800,00 KM za psa. Ako ništa, oni koji se žale kako ih godinama ugnjetavaju jači pokazali su da nisu ništa bolji i da nemaju milosti prema slabijim. Izgleda da je to sve jedan lanac koji se spaja u krug. A na kraju uviđek pati treća strana, u ovom slučaju pas Medo.

Medo ostaje u vlasništvu Roma, a nama ostaje da čekamo bolje dane i da ova država počne da pravi zakone o zaštiti i ljudi i životinja koji žive u njoj.

Do tada ćemo se ubijati, klati, nasilje sprovoditi jer se nekima može.

postoji kazna.

Veoma je uznemirujuće sve što se dešava u zadnje vrijeme u našoj domovini. Ne možete mirno stajati i posmatrati ovakve stvari.

Zato sve one koji imaju informa-

cije o zlostavljanju životinja u svojoj okolini molimo da o tome obavijeste policiju, inspekciju ili podnesu prijavu nadležnom tužiteljstvu, kako bi se spriječilo dalje nasilje nad životnjama.

BH ekološka svijest

Hair-česme, bogatstvo ili problem?

Problem „prosipanja“ pitke vode u BiH uveliko otežavaju javne česme. Postoji li rješenje?

Piše: Haris DEDOVIĆ

(haris_dedovic@hotmail.com)

Bosna i Hercegovina je zemlja vode. Neki izvori, još uvjek nepotvrđeni, govore kako smo mi jedina zemlja u Europi koja pitku vodu još uvjek koristi u higijenske svrhe. Većina izvora i potoka širom zemlje obiluje pitkom vodom. Čak i neke velike rijeke su mjestimično hemijskim sastavom pogodne za piće (Neretva, npr.). No, stvarnost nam govori da industrijalizacija dolazi sve većim intenzitetom i nama. Naša izvorišta se sve više zagađuju. Neka čvrstim, neka tečnim otpadom. Nije teško pretpostaviti da ta vodena bogatstva neće trajati vječno, pogotovo ako se prema njima nastavimo odnositi kao do sada. Ovoga puta fokus je na javnim česmama koje su česte u BiH. Još od okupacije Osmanske imperije nad Bosnom i Hercegovinom, počela je izgradnja hair-česmi. Od vreme-

na kada smo prešli pod Austro-Ugarsku vlast, njihov broj se počeo smanjivati, ali su i dalje veliki dio naše svakodnevnice. Nezvanično saznajemo da ih samo u Sarajevu ima oko 50. Većina je u sklopu džamija, ali ima i onih koje se grade samostalno. Neke su pod okriljem grada, a neke su privatna svojina. Postavlja se pitanje: koliko su one, zapravo, korisne? Velika su turistička atrakcija. Predstavljaju dio tradicije i navike ljudi sa ovog podneblja. U sklopu su religijskih objekata, te neizbrisiv dio naše historije i arhitekture. Također je iznimno i lijepo, u ljetno doba, na bilo kojem mjestu, naći na česmu iz koje teče hladna pitka voda. Rashladiti se, napiti i otići dalje. Šta onda? Onda ta voda koju niko ne koristi nastavlja teći do unedogled, jer malo koja česma ima bilo kakvu vrstu zastavljača. Tako se, svakoga dana, prospe na hektolitre pitke vode. Kruženje vode u prirodi nam omogućava da je dobijamo nazad – rekli bi neki. Međutim, u procesu njenog vraćanja, ona mora proći kroz rijeke, potoke, izvore, a

Sebilj

tu se njena iskoristivost smanjuje zbog zagađenja. Što znači – pri svakom vraćanju imamo manje vode. Kako rješiti ovaj problem? Da li bismo trebali porušiti svaku javnu česmu? Ne. To bi bio zločin nad historijom, kulturom, arhitekturom...

Tehnologija, koja nam je i na pravila taj problem, nudi nam rješenje. Fotosenzori. Kada bi

Izvoriste

sмо na svim česmama imali fotosenzore, onda bi one imale lakšu održivost. Prema nekim proračunima, potrošnja vode, pri korištenju javnih česmi, smanjila bi se za oko 70%. Ne bi se tek tako prosipalo bogatstvo na kojem bi nam pozavidjela svaka razvijena zemlja na svijetu. Zašto ne kombinirati tradiciju sa tehnikom i imati dobitnu kombinaciju?

Česma uz džamiju

STA SA ČESMAMA?
Tehnologija, koja nam je i napravila taj problem, nudi rješenje.

Fotosenzori

Iz studentskog ugla

Na Farmaciji ništa novo

Farmaceutski fakultet još uvijek bez krova nad glavom, a školovanje je sve skuplje

Piše: Džemil BOŠNJAK
(onaubih@gmail.com)

Farmaceutski fakultet u Sarajevu osnovan je 1973. godine i od tada nema svoju zgradu. Studenti su se snalazili iz godine u godinu u prostorijama Medicinskog i Prirodno-matematičkog fakulteta. Nedavno je sa Medicinskog fakulteta skinuta ploča koja je na govještavala postojanje Farmaceutskog u tim prostorijama. Naime, farmaceuti prelaze u novu zgradu u kampusu. Studenti su prisutvovali otvorenju zgrade školske 2009./2010. godine. Otvorenje je bilo simbolično jer su se i te godine predavanja održala u tuđim prostorijama.

Uzmite od studenata što više

Fakultet je na dobitku zbog brojnih studenata koji se nisu uspjeli prebaciti iz statusa "pa-

ralelni" (samofinansirajući) u status "redovni". Iako je Upravni odbor fakulteta o promjeni tog statusa trebao da se sastane na početku školske godine, a su studenti trebali dobiti odgovor najkasnije mjesec dana nakon predavanja zahtjeva, odgovor o kolektivnoj odbijenici obznanjen je 6 mjeseci poslije.

Povećanjem cijene ove godine, prema odluci Vlade Kantona Sarajevo (3000 KM za samofinansirajuće, 2000 KM za vanredne studente), umjesto da se

SAMO BOGATI ZAVRŠAVAJU FAKULTETE?
Nakon što je Vlada Kantona Sarajevo, na zahtjev univerziteta, odobrila povećanje školarine za medicinske fakultete, uključujući i Farmaceutski, na 3000 KM za redovne i 2000 KM za vanredne studente, ostaje nam da se zapitamo da li će fakultet završiti oni koji to zaista zaslužuju, ili oni koji imaju dovoljno novca. Pitamo se na šta odlazi taj novac, jer farmaceuti studiraju u najlošijim mogućim uvjetima

Skinuta ploča Farmaceutskog fakulteta sa zgrade Medicinskog fakulteta

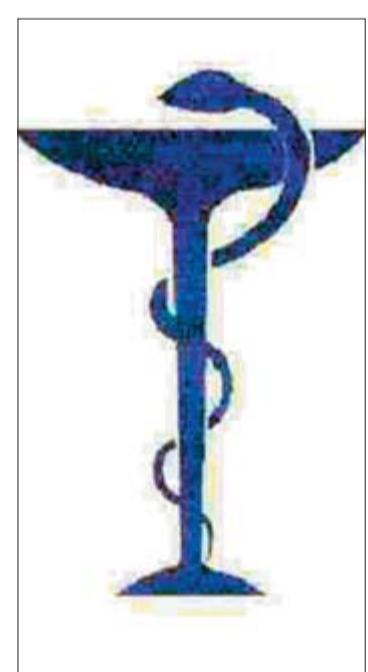
omoguće savršeni uvjeti za rad, stanje se pogoršalo. Nakon izlaska iz prostorija Medicinskog fakulteta, zabranjen je ulaz i u čitaonicu. Nekima se predavanja i vježbe održavaju i do 10 navečer na PMF-u radi nemogućnosti pronaći bolje termina.

Farmaceutski fakultet, kao i ostali fakulteti u Sarajevu, vode svoju politiku u vezi s izdavanjem raznih potvrda na kojima se, također, prikupi dosta novca. Potvrde koje fakultet izdaje na zahtjev studenata, prema odluci Vlade Kantona Sarajevo, plaćaju se 2 KM. Ispis ocjena na ovom fakultetu se naplaćuje 10 KM.

O ovakvom stanju željeli smo razgovarati sa dekanom Elvirom Kovač-Bešović, ali do nje nismo uspjeli doći. Kontaktirali smo prodekanu za nastavu, Aidi Šapčanin, ali nas je ona uputila natrag na dekanu.

A šta rade studenti?

Studenti šute i trpe. Ako ne šute, onda se samo žale, ali ne čine ništa po tom pitanju. Većina fakulteta ima studentska vijeća preko kojih se kontaktira sa profesorima i dekanatom radi ispunjenja studentskih zahtjeva i poboljšanja njihovog statusa. Farmaceutski fakultet nema ni to. Studente je strah suprotsta-

viti se bilo kome ili tražiti svoja prava. Nije ni čudo s obzirom da se ime dekanice Kovač-Bešović povezuje sa različitim nezakonitim radnjama.

Službena internet stranica Farmaceutskog fakulteta pruža samo par informacija od kojih je većina netačna. Čak se ni toliko studentima ne može pružiti.

Ostaje samo nada da će zgrada u kampusu, iako oronula i stara, pružiti bolje uvjete za rad budućim farmaceutima naše zemlje.

Zgrada Prirodno-matematičkog fakulteta

Obrazovanje

Koji fakultet upisati

Maturanti su u dilemi:

da li upisati fakultet koji će im omogućiti da rade posao koji vole, ili upisati fakultet koji će im donijeti finansijsku sigurnost

Piše: Ajla KARABEGOVIĆ

(ajla.karabegovic@gmail.com)

Upis na fakultet je životna prekretnica! Ova rečenica često se može čuti kada maturanti govore o upisima na fakultet, a upravo je ovo razdoblje takvih razgovora. Razdoblje je ovo njihovih intelektualnih dilema i strahova, razdoblje kada sami moraju tražiti odgovore. Finansijska, ili bolje rečeno recesija situacija u kojoj se naša država nalazi, dovela je maturante u veliku dilemu. Postavljamo sebi pitanje: da li upisati fakultet koji će nam omogućiti da radimo posao koji volimo ili upisati fakultet koji će nam donijeti finansijsku sigurnost. Učenici su prepusteni sami sebi i primorani su sami tražiti informacije o upisima na fakultete umjesto da se to planski uradi kroz sistem obrazovanja. Stoga se velika očekivanja maturanata pri upisu na studij često rastope već do kraja prvog semestra,

Za par mjeseci ovako će izgledati maturanti

kad shvate da su kao brucoši opet na početku. Oni se nalaze na ulazu u akademski svijet do čijeg je vrha trnovit put, a fakultetski je režim drugačiji od onog kakvim su ga zamišljali. U srednjoj školi ispreplićе se obrazovna s odgojnom komponentom. To podrazumijeva i bri-gu profesora za učenike, neku vrstu roditeljske kontrole uz pomoć koje profesor ipak donekle usmjerava i prati učenikovo ponašanje tokom školovanja. Iz tog se razloga novopečeni studenti nađu u čudu kada shvate da im je dolaskom na studij pružena potpuna sloboda organi-

ziranja vlastitog vremena i fakultetskih obaveza, zajedno s utegom potpune odgovornosti za postignute ili neostvarene rezultate. Novopečeni studenti se razočaraju kada shvate da ih profesori neće vući za rukav i poticati na rad, već se isključivo sami moraju brinuti za vlastiti uspjeh. Naši maturanti se često brinu da li će biti primljeni na fakultete, jer uprkos odličnim uspjesima, u našem korumpiranom društvu, to je uvijek neizvjesno.

Proveli smo anketu među maturantima jednog odjeljenja J.U. Gimnazija San-

LJUBAV ILI FINANSIJE

Da li upisati fakultet koji će nam omogućiti da radimo posao koji volimo ili upisati fakultet koji će nam donijeti finansijsku sigurnost, vječna je đačka dilema

ski Most, a isto smo učinili i u J.U. Gimnazija Petar Kočić iz Bosanskog Novog i Novog Grada. Rezultati su pokazali slijedeće:

- niti jedan ispitan maturant nije bio u biroima za zapošljavanje da bi provjerio koja su to deficitarna zanimanja

- oko 35% ispitanika odlučilo za prirodne nauke, najviše za stomatologiju i farmaciju

- oko 50% za društvene nauke, najviše za pravo, jezike i književnost

- 15% još uvijek ne zna koji će fakultet upisati.

Od onih koji pak znaju koji će fakultet upisati, 15% ih planira studirati van granica naše domovine, dok 11% planira upisati privatne fakultete.

Mi možemo samo poželjeti da svi maturanti naprave najbolji izbor, jer oni su naša BiH, oni su kreatori budućnosti ove zemlje.

Prljavo korito Dobrinje

Tema broja

U džep, na ulicu, u korpu za smeće?

Ko je kriv za veliku količinu otpadaka na ulicama, travnjacima i u parkovima

Piše: Renata DUJMUŠIĆ
(renata.dujmusic@onabih.ba)

Jdok se neki odvajažuju na simboličnih sat vremena u mракu kako bi sačuvali planetu Zemlju, drugi ne mogu učiniti ni toliko da odlože otpatke tamu gdje im je mjesto – u kantu ili kontejner. Ako malo više obratite pažnju na ulice, travnate površine i parkove našeg grada, vidjet ćete veliku količinu baćenog papira, kesa, omota od različitih proizvoda, opušaka i sl.

Rad komunalnih preduzeća

Za čistoću ulica u Kantonu Sarajevo zaslužan je KJKP Rad. Prema riječima gospodina Ahmeda Džipe iz službe za odnose s javnošću – ulice su čiste. Trenutno je u toku proljetno pranje i čišćenje ulica i istina je da neke blistaju, koliko je to moguće. Međutim, količina otpadaka, primjerice u Tvorničkoj ulici na Stupu, ozbiljno narušava istinitost tvrdnje o čistoći ulica. Prizor na Aneksu, u Prijedorskoj ulici, također je zastrašujući. U središtu naseljenog područja napravljena je mala deponija. Saznajemo da se to područje smatra privatnim posjedom i da KJKP Rad ne može preduzeti ništa u vezi s tim.

Šta je s parkovima i travnatim površinama? Oni su, bez dvoumljenja, prljavi. Korita rijeka također, posebno u područjima daljim od centra grada. Pored natpisa Eko policije o zabrani odlaganja otpada, protiče rijeka Dobrinja čije je korito prepuno smeća. Čini se da Eko policija opet ne može učiniti ništa povodom toga, budući da otpad nije odložen, već nanesen s nekih drugih područja na bujalom vodom. Ali, ko može učiniti nešto? Kontaktirali smo KJKP Park i razgovarali sa gospodrom Aldijanom Hamzom, stručnim saradnikom za informisanje. Što se tiče parkova i travnatih površina rečeno nam je da se KJKP Park naporno trudi da učini Kanton Sarajevo ugodnim mjestom za življenje, ali da postoji određen

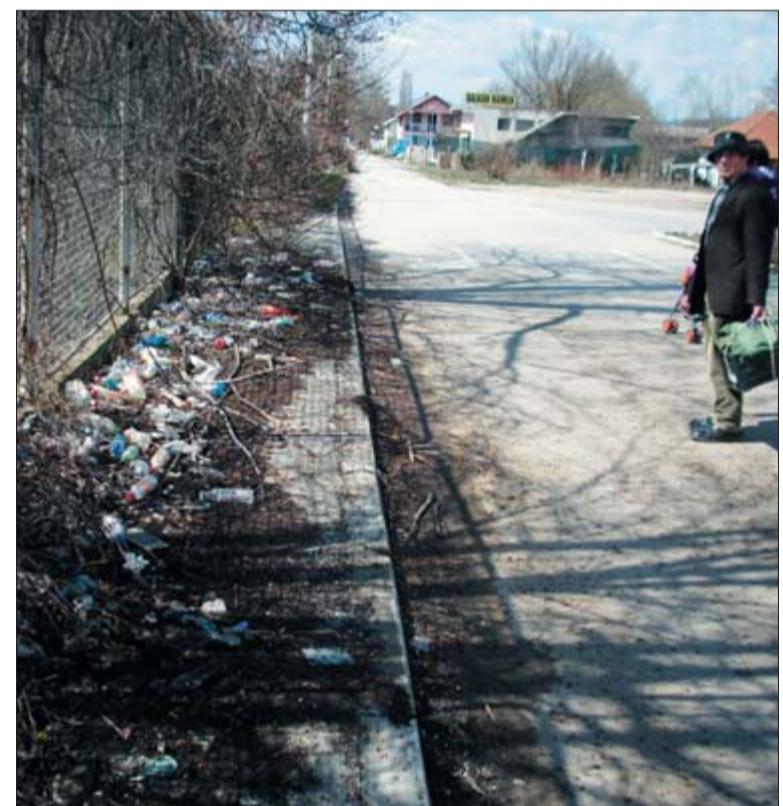
Iako se građani često žale na preveliku količinu korpi za otpatke, često ćete upravo oko njih ili kontejnera naći veliku količinu smeća.

Rijetko se organiziraju akcije skupljanja smeća, o recikliranju da ne pričamo. Iako su jedno vrijeme gra-

NAJMLAĐI U AKCIJI
Ako se, kojim slučajem, nadeteiza učenika neke od sarajevskih škola za vrijeme velikog odmora, na njihovom povratku od pekare ili prodavnice, zgrozit će se tragom koji ostavljaju za sobom – papiri i kese baćeni bez ikakvog obzira

Upozorenje Eko policije pored prljavog korita

Smeće u Tvorničkoj ulici

Smeće pored kontejnera

Pored kante za otpatke - otpatci!

dom bili rasprostranjeni posebni kontejneri za plastiku, staklo i papir, čini se da građani nisu uspijevali prepoznati razliku između te tri vrste materijala, pa su u njih rado bacali kese sa pomiješanim smećem. Naći ćete još samo par tih kontejnera u gradu.

Ko je kriv?

Čini se da je najveći problem, prema riječima građana, nedovoljna količina korpi za smeće. Ali što to sprječava nekoga da otpadak

Deponija u Prijedorskoj ulici

INTERVJU Nejra Sitnić, voditeljica Naked.TV-a

**Svaki dan
pomislim
kako radim
najbolji
posao
na svijetu**

Nejra Sitnić, jedna od voditeljskog trija Naked.TV-a koji uspješno realizira svoju drugu sezonu, govori za Karike o BHT-1 omladinskoj emisiji, o predstavniku Eurosonga 2010., te kako je proteklo druženje s ONAuBiH-ovcima. Naked.TV je emisija koju možete gledati ponedjeljkom u 20:05 na BHT1, te reprizu utorkom 14:30

Piše: Damira KULENOVIĆ
(damira.kulenovic@gmail.com)

Karike: Nejra Sitnić je...

Sitnić: Trećina voditeljskog trija Naked-a. Po struci arhitekta, po svemu ostalom kao i većina vršnjaka u ovoj zemlji.

Karike: Naked.TV je emisija za omladinu, no gledaju vas svi, od 7 do 77. Komentar?!

Sitnić: Ljudi od 7 do 77 su prepoznali pozitivnu energiju emisije koja daje prednost pametni i ne podilazi izopačenom sistemu vrijednosti.

Karike: Scenarij pišu Ilma, Gorjan i Nejra, ili četvrto lice?

Sitnić: Nema četvrтog lica. Nas troje pišemo scenarije za Naked.

Karike: Naked.BATLLE - SPACE - WALKTHROUGH - 3G su rubrike koje u budućnosti planirate mijenjati ili provjereno ostaje?

Sitnić: Naked Battle je rubrika koja se ne emituje već neko vrijeme, pažljivije gledati emisiju! Nismo se ograničili da rubrike moraju biti fiksne, ali je izvjesno da gore navedene, kao i rubrike N. Challenge i N. Question, ostaju do kraja druge sezone.

Karike: Najbolji trenutak u Naked.TV - za Vas je?

Sitnić: Svaki dan pomislim kako, u odnosu na ono što bih (i na koji način) trenutno volje la raditi, radim najbolji posao na svijetu. Nije li to dovoljno

Voditeljski trio: Nejra Sitnić, Gorjan Kalauzović i Ilma Ramčević

„najbolji“ ?

Karike: Jedan od priloga u Naked.TV-u Perači prozora, dosta je zanimljiv, šta je to najinteresantnije što su ti momci našli na prozorima ili vidjeli u kancelarijama?

Sitnić: Na našoj Facebook stranici je postavljen taj prilog.

Ni ja nisam saznala ništa „škakljivije“ od onog što su momci rekli u emisiji.

Karike: Vukašin ili Gorjašin?

Sitnić: Vukašina sam upoznala i sasvim je ok lik. Nepravedno mu neki, nekompetentni ljudi, „prišivaju“ mane ko-

je on, zapravo, ne posjeduje. Bilo bi prekrasno kada bismo pjevačima ocjenjivali pjevačke mogućnosti. Gorjašin je i nas u Naked teamu iznenadio potencijalom za scenski nastup i količinom pažnje koju je, zasluzeno, privukao. Moje je mišljenje da zemlju na manifestacijama kao što je Eurosong treba predstavljati „miljenik nacije“. Građanstvo jednostavno ima potrebu da se identificira sa svojim predstavnikom/com.

Karike: Prema rezultatima ankete BH Eurosong Show-a 2010, Kako pobijediti sa Vukašinom, možemo očekivati visoke rezultate u Oslu, zar ne?

Sitnić: Ma mi smo se samo željeli našaliti. Ni veći poznavao ci psihologije Eurosonga od mene, koja baš i ne pratim takve događaje, nisu uspjeli shvatiti što je ono „nešto“ potrebno za pobjedu. Vukašinu želim puno sreće.

Karike: Druženje s ONAuBiH proteklo je?

Sitnić: Žao mi je što svi nisu bili malo opušteniji, ostalo je bilo baš kako i treba biti. Proširili vidike, predstavili ekipu koja je dobar primjer mladim ljudima koji gledaju Naked i dobro se zabavili. Misija ispunjena!

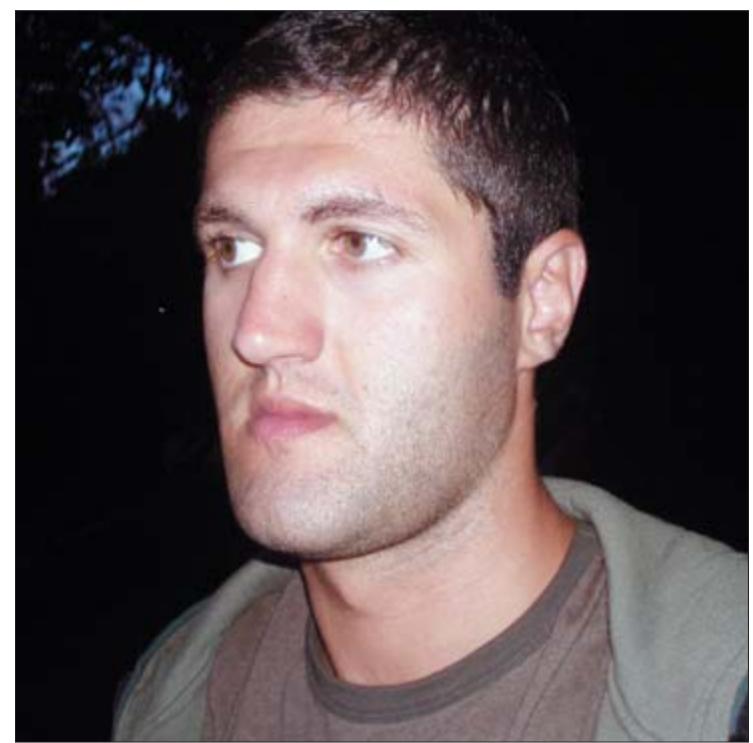
Karike: Nešto za dodati?

Sitnić: Ekipa koja realizira emisiju Naked Tv, Karikama želi samostalnost i veliki tiraž!

INTERVJU sa Draženom Malbašićem

BBI

Bridging Boundaries International

Kad netko kaže BBI mnogi pomisle na velejepni prodajni centar u Sarajevu, poneki pomisle na Bosnu Bank International, ali rijetki znaju da ovu skraćenicu dijeli i jedna organizacija koja nije tako velejepna, ali je društveno više bitna nego li ijedan prodajni centar

Piše: Filip Pažin
(filip.pazin@onabih.ba)

Bridging Boundaries International je američko-bosanskohercegovačka nevladina organizacija čiji je cilj promicati i poticati zajedničke ideale kroz komunikaciju i edukaciju u svrhu poboljšanja tolerancije, međusobnog poštivanja te suživota. Poseban naglasak stavljuju na srednjoškolce i studente te njihovu ulogu u društvu.

I gdje bi plodnije tlo našla ova organizacija nego kod nas i u Americi. U svom matičnom središtu u Richmond-u, Virginiji, pod palicom Carol Negus, predsjednice i suosnivačice organizacije, radi se na poboljšanju tolerancije i suživotu u Americi gdje se prepliću različite kulture i društva. S druge strane svijeta, organizacija ima svoj ogrank u Mostaru.

Dok nam je svima puna kapa organizacija koje kroz razne do sadne radionice promoviraju toleranciju i suživot ova u Mostaru radi na jedan drugačiji način.

Radi se na konkretnim stvarima. Dovedu se mladi različitih nacionalnosti i vjeroispovijesti, stave se u jednu prostoriju, da im se malo alkohola i svi se zajedno druže. Ah, kad bi sve bilo barem tako lako.

Razgovarao sam sa predsjednikom Mostarskog ogranka BBI-a Draženom Malbašićem, želio sam provjeriti kako funkcioniра jedna ovakva organizacija.

Mladi na izletu

Karike: Raznih nevladinih organizacija koje promiču toleranciju i suživot ima mnogo, kako se vi uopće izdvajate od mora istih?

Malbašić: Mi pokušavamo kroz konkrete stvari podignuti razinu tolerancije i općenito upoznati mlade s različitim kulturnama. Uglavnom organiziramo različita druženja, zajedničke izlase i izlete.

Karike: Koristi li se ikakav oblik edukacije? Koji je zapravo najbolji način podizanja nivoa tolerancije kod mladih?

Malbašić: Imamo radionice koje se održavaju preko ljeta. Tu se mladi educiraju i uče toleranciji i poštivanju, ali mi ipak stavljamo naglasak na manje

eduksije a više zajedničkog druženja jer je to najbolji način da približimo mlade i da shvate da smo u biti svi isti.

Karike: Djelujete u Mostaru. Naravno nitko od odgovornih nije shvatio važnost ovakve organizacije u gradu na Neretvu. Tko vas finansira?

Malbašić: Finansiraju nas iz matične kuće u Richmondu. BBI u Americi dobiva novac od mnogih ljudi koji su shvatili važnost ovakve organizacije, no do sada nitko u Mostaru nije nam donirao novac. Čak nam nisu ni ustupili prostor gdje bi održavali ljetne radionice. Tako da sve zapravo sami plaćamo.

Karike: S obzirom da je sve tako crno i tužno u ovoj državi,

imate li barem vi ikakvih pozitivnih rezultata?

Malbašić: Svakako. Već 4 godine, koliko organizacija postoji, postigli smo mnogo. Ne mogu reći da smo podigli nivo svesti ljudi u Mostaru i ne mogu reći da je situacija bolja nego što je bila, ali zasigurno znam da smo na desetke ljudi različitih nacionalnosti sprijateljili, neki od njih su danas nerazdvojni prijatelji i to je ono što je važno, možda se čini kao mali korak, ali imamo vremena i ovo ljeto planiramo mnogo aktivnosti koje će, nadam se, urođiti plodom.

Nadam se i ja. Nada umire zadržna. Malbašić i ekipa BBI-a u Mostaru su uspjeli sprijateljiti i približiti neke ljudi koji su možda

mislili da to nikad neće biti moguće. Prava prijateljstva se teško sklapaju, treba vremena, truda i volje, ali ako ovako nastave, jedno prijateljstvo po jedno, za neko određeno vrijeme svi bi u Mostaru mogli postati prijatelji...

A ono što sam spomenuo prije u tekstu, dajte im malo alkohola i svi se zajedno druže.

Jedna portugalska poslovica govori: Ko ima dobro vino, ima dobrogo prijatelja. Za situaciju kakva je, vina bi nam trebalo mnogo, ali Hercegovina ionako obiluje mnogim vinogradima. Ideja se zapravo ne čini absurdna, kad istraživanja govore da 61% mladih u BiH konzumira alkohol i to već otvara jednu drugu temu, ali to će ostaviti za neki sljedeći broj...

Humanost

Daruj krv - daruj život

Zahvaljujući akcijama dobrovoljnog davanja krvi, općina Sanski Most nema problema sa zalihami krvi

Piše: Ajla KARABEGOVIĆ
(ajla.karabegovic@gmail.com)

Usanskom Mostu održana je akcija dobrovoljnog davanja krvi. Akciju je organiziralo Udruženje dobrovoljnih davalaca krvi općine Sanski Most u saradnji sa Zavodom za transfuzijsku medicinu Federacije Bosne i Hercegovine. Ova akcija održava se tradicionalno svake godine krajem marta odnosno početkom aprila. Kako smo saznali od gospodina Huseina Omerovića, predsjednika Udruženja dobrovoljnih davalaca krvi općine Sanski Most, ove godine odaziv je prevazišao sva očekivanja. Među davaocima bilo je više od 70 maturanata J.U. Gimnazija, J.U. Mješovita srednja škola i J.U. Poljoprivredna škola "Sanus-Futurum", iako je za svaku pohvalu i odaziv ostalog građanstva. Sakupljene zalihe služit će za potrebe pacijenata sa područja općine Sanski Most i ostalih općina Unsko-Sanskog kantona. Imaće, Svjetski dan davalaca krvi obilježava se 14. juna.

Kako krv, uprkos brojnim istraživanjima, još uvijek nije moguće nadomjestiti umjetnim pripravkom potrebno je uvijek imati dovoljan broj davalaca krvi što ovoj akciji da-

ZALIHE KRVI U SANSKOM MOSTU

**U pogledu zaliha krvi
nemamo problema,
u Federaciji smo
najuspješnija općina
po dobrovoljnim
davaocima krvi**

je posebnu važnost. Cilj akcije bio je i uvođenje mladih u sistem dobrovoljnog davanja krvi.

Kada su u pitanju zalihe krvi na području općine Sanski Most, gosp. Omerović je rekao: "Nemamo problema. U Federaciji smo najuspješnija općina po dobrovoljnim davaocima krvi."

Ko je davalac krvi?

Definiciju dobrovoljnog davaoca krvi odredila je Međunarodna udruga transfuziologa, Međunarodni Crveni križ, Svjetska zdravstvena organizacija i Europsko vijeće, te je prihvaćena u svim zemljama svijeta. „Dobrovoljni davalac krvi je osoba koja daje krv, plazmu ili stanične dijelove krvi po svojoj slobodnoj volji i ne prima za to nikakvu nadoknadu, ni novčanu niti na način koji se može smatrati nadomjestkom novca.“

Ko može davati krv?

Krv može davati svaki čovjek dobrog općeg zdravstvenog stanja između 18 i 65 godina, uz tjelesnu težinu iznad 50 kg koja treba biti proporcionalna visini.

Krv se testira na HIV, hepatitis B i C te na sifilis. Nakon što je na temelju provjera utvrđeno da davalac smije dati krv, započinje postupak uzimanja krvi koji traje oko deset minuta.

Zapamtimo: darivanje krvi jedna je od najhumanijih gesti, jer se na taj način spašavaju životi.

Iskaznica dobrovoljnog davaoca krvi

Provjera krvnog pritiska prije davanja krvi

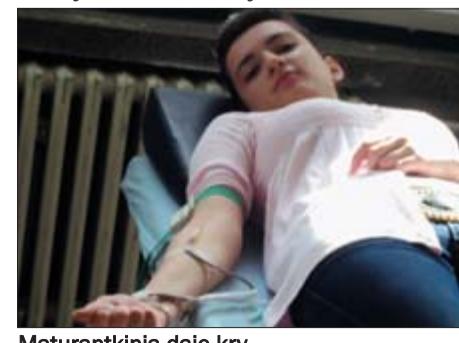
Profesor JU MS dobrovoljni je davaoc krvi

Osoblje se brine o stanju davaoca krvi

Osoblje se brine o stanju davaoca krvi

Maturantkinja daje krv

Piše: Goran VRHUNC
(goran.vrhunc@gmail.com)

Gledajući neku nogometnu utakmicu, još ako igra klub za koji navijate, sudije su nerijetko krivci za konačan rezultat ako nije po želji. Salve uvreda na njegov račun, bilo preko TV ekrana, bilo uživo sa tribina, neizostavni su segmenti gledanja utakmica. Rasprave da li je bio penal ili nije, mogu se otegnuti do duboko u noć. Ali koliko nas zapravo razmišlja o sudijama, šta su sve prošli da bi postali to što jesu? Njihova sposobnost da budu uvijek u neposrednoj blizini lopte, da brzo donesu odluke u određenim situacijama na nogometnom travnjaku, impresivna su i zadržujuća, doista. Naravno, kao i u svim drugim stvarima na svijetu postoje greške, koje su zbog dinamike sporta čak i opravdane. Tu treba dodati i pritisak koji postoji da saznanja da nogometne utakmice prate milioni ljudi. Zbog cijelog tog ambijenta suda mora biti u besprijeckornom psihofizičkom stanju da bi imao što manje grešaka i da bi pravila nogometne igre bila ispoštovana. Ipak, i nogometne sudije su samo ljudi, zar ne?

Postati sudijom nije nimalo jednostavno. Trebate biti spremni na mnoga odricanja. Sudije imaju tri vrste priprema: teoretske, fizičke i psihološke pripreme.

Teoretska priprema

Prvu grupu uvjeta koje savremeni nogometni sudac mora da ispunjava su poznavanje pravila suđenja. Pod ovim se podrazumejava i sistematsko praćenje instrukcija krovnih kuća nogometa FIFA-e i UEFA-e i drugih institucija koje se bave suđenjem. On mora da prati nova dostignuća u suđenju. Prema pravilu, u nogometu nema identičnih prekršaja ni situacija koje se ponavljaju, stoga sudija, da bi donio adekvatan sud i zaključak, mora proučavati različite modele i fine jednog sličnog prekršaja. Bez pedagoških, psiholoških i socijalnih znanja ne može se zamisliti jedan nogometni sudija. Kao i hirurzi tako i sudije koriste raznovrsne seminare, idu na doškolovanja, usavršavanja. Mora se upoznati sa osnovama kvalitete ličnosti nogometnika i ostalih faktora igre.

Fizička priprema sudije

Ako sudija nije fizički pripremljen neće moći izdraziti napore takmičenja. Fizička nepripremljenost utiče na donošenje odluka. Tokom cijele godine moraju trajati fizičke pripreme i taj proces vježbanja mora da bude sistematski utvrđen. To je osnovni preduvjet za kvalitetnog suca. Pored fizičke pripremljenosti bitan je

Sportske zanimljivosti

Nogometni sudac ili pak nešto više

Ko su ljudi (u crnom) koji duvaju u pištaljku, mašu žutim i crvenim kartonima

Još jedan i crveni

Današnji nogometni sudija sa visokim nivoom svijesti i odgovornosti se ne može zamisliti bez preciznih priprema za utakmicu. Staro pedagoško pravilo kaže da je i najgora priprema bolja od nepripremanja za određenu aktivnost

autoritet, psihička stabilnost i hrabrost. Jedan od razloga zašto pripreme suca traju tokom cijele godine su fizička testiranja koja se obavljaju svakih šest mjeseci tako da nije moguće početi sa pripremama 2 - 3 sedmice uoči testiranja. Pošto se nogomet igra sve brže i brže sudije moraju biti na nivou nogometnika, tj. parirati im brzinom i trkom na utakmicama. Postoji i privremen pad sportske forme nogometnih sudaca, a to je prijelazni rok nogometnika. U tom periodu broj treninga je reducirani i nikako se ne smije dozvoliti potpuni pad forme. Također se uvođe i rekreacijske aktivnosti. Sudije su se pripremali Cooperovim testom, koji je ukinut, zbog drugaćijih priprema koje su uslijedile razvojem nogometne igre. Cooperov test je najkoristeniji test rezistencije u sportskoj praksi. On se sastojao u tome da se prijede što

duži put (trčeći ili hodajući) u fiksном vremenu od 12 minuta. Danas se kao što je navedeno od sudija traži da budu što bliže lopti.

Ukupna udaljenost koja je pokrivena za vrijeme utakmice je 10218 metara. Od toga 3531 metar pokriven je visokim intenzitetom trčanja (brže od 3,6 metara u sekundi) i 1920 metara velikom brzinom (brže od 5 metara u sekundi). Uslijed ovog napora prosječna brzina rada srca je 161 otkucaj u minuti što je 86 odsto više od maksimalnog otkucaja srca i u svezi je s brojem visokog intenziteta koji se obavljaju tokom utakmice. Uzet ćemo za primjer koliko jedan nogometnik pretrči na utakmici. Najviše kilometara na jednoj utakmici je, otkada se mjeri "distance covered", pretrčao David Beckham i to 16,1 kilometara na utakmici protiv Grčke. U prosjeku nogomet-

VJEŽBE SNAGE I PREVENCIJE NOGOMETNIH SUDACA			
VJEŽBA BR. 1 m. Abdominal	MICROCYKLUS	L, D STRANA	MICROCYKLUS
MC I 2x15 sec MC II 3x15 sec MC III 2x20 sec MC IV 3x20 sec MC V 2x25 sec MC VI 3x25 sec			
VJEŽBA BR. 2 m. Abdominal	MICROCYKLUS	L, D STRANA	MICROCYKLUS
MC I 2x15 sec MC II 3x15 sec MC III 2x20 sec MC IV 3x20 sec MC V 2x25 sec MC VI 3x25 sec			
VJEŽBA BR. 3 m. Lateral abdominal m. adductors	MICROCYKLUS	L, D STRANA	MICROCYKLUS
MC I 2x15 sec MC II 3x15 sec MC III 2x20 sec MC IV 3x20 sec MC V 2x25 sec MC VI 3x25 sec			
VJEŽBA BR. 4 m. Rectus abdominis m. External oblique	MICROCYKLUS	L, D STRANA	MICROCYKLUS
MC I 2x15 pos MC II 3x15 pos MC III 2x20 pos MC IV 3x20 pos MC V 2x25 pos MC VI 3x25 pos			
VJEŽBA BR. 5 m. Soleus m. Gastrocnemius Achilles tendon	MICROCYKLUS	L, D STRANA	MICROCYKLUS
MC I 2x10 pos MC II 2x12 pos MC III 3x10 pos MC IV 3x12 pos MC V 4x10 pos MC VI 4x12 pos			
VJEŽBA BR. 6 m. Quadriceps	MICROCYKLUS	L, D STRANA	MICROCYKLUS
MC I 2x10 pos MC II 2x12 pos MC III 3x10 pos MC IV 3x12 pos MC V 4x10 pos MC VI 4x12 pos			
VJEŽBA BR. 7 m. Hamstrings	MICROCYKLUS	L, D STRANA	MICROCYKLUS
MC I 2x10 pos MC II 2x12 pos MC III 3x10 pos MC IV 3x12 pos MC V 4x10 pos MC VI 4x12 pos			
VJEŽBA BR. 8 m. Iliopsoas m. Quadriceps m. Gluteus medius	MICROCYKLUS	L, D STRANA	MICROCYKLUS
MC I 2x10 pos MC II 2x12 pos MC III 3x10 pos MC IV 3x12 pos MC V 4x10 pos MC VI 4x12 pos			
PROPRIOCEPIJSKE VEŽBE (RAVNOSTEZAI BALANS)			
MC I 10 pos MC II 12 pos MC III 10 pos MC IV 12 pos MC V 10 pos MC VI 12 pos			

Tabelarni prikaz vježbi nogometnih sudija

Odlučujući faktori psihološke spremnosti za suđenje - vođenje utakmice su: jačanje povjerenja u samog sebe, predupređenje nervne prepregnutosti, savladavanje negativnih emocionalnih stanja

maže da savlada sva negativna psihička stanja. Također je potrebno ovladati i velikom snagom volje. Samokontrola i snaga volje su jedan od osnovnih zadataka psihološke pripreme, sopstveno uticanje na svoje osjećaje i misli.

Šta god mislili o njima, da su nepravedni, da sude samo domaćinima, da su potplaćeni itd., ipak treba dati poštovanje tim ljudima jer ulažu velike napore da bi radili to što rade. I za kraj, stvarno, ono nije bio penal.

Odavno je suđenje prestalo biti hobij već je to profesija u kojoj, da bi uspjeli, morate trenirati kao profesionalni sportaši

Primjeri omladinskog okupljanja: moto: être et durer - biti i trajati

Le Parkour Sarajevo

Ovo umijeće kretanja ne zahtijeva posebne pribore za vježbanje. Tijelo je jedino oruđe. Moglo bi se klasificirati kao atletska disciplina pristupna svima, jer se sastoji od svih prirodnih vještina čovjeka: trčanje, skakanje, penjanje...

Piše: Muamer Logo

(muamer.logo@kultbih.org)

Sveopće ludilo i haos. Ubistva, krađe, laži, prijevare, prijetnje, politička nadmudrivanja, predizborne kampanje, prljave igre... Ozonske rupe, povećanja temperature, topljenje ledenika, kisele kiše... Ljudi ubice, bombaši samoubice, životinje ubice, psi ubice... Sistem političara i robova. Sistem plaća 5000 i 500 KM. Mogli bismo u nedogled, tako. Sve je to slika stanja koje jedino crnim jahačima sa uzdamama u rukama i stražnjicom na naruđu, odnosno demokratski izabranim i legalnim predstavnicima BH naroda, političarima, odgovara. Slika je to stanja uslijed kojeg ne uspijevamo opušteno sjedjeti u tramvaju vraćajući se sa fakulteta i uživati u novim stihovima Vesovića i proljetnom sarajevskom suncu već se obaziremo oko sebe

i pitamo da li je lopov na mjestu pored? Nosi li nož ili pištolj za pašom? Ne znamo, pa stavljamo torbu u krilo, pogled kroz prozor. U bezviznoj kaznenoj ustanovi zatvorenog tipa zvanoj BiH, postoje i pozitivni primjeri kako negativnosti iz okoline staviti „na ignor“ i ići svojim putom. Neformalna grupa momaka, pretežno srednjoškolaca, trenirajući sve popularniju disciplinu Le Parkour, znaju kako. Jednom do dva puta sedmično, „utale“ se i plaćaju 40 KM po terminu od sat i petnaest minuta u FIS-u (FIS jedini posjeduje sprave koje su adekvatne za vježbanje ove discipline, iako su stare i u ne tako dobrom stanju). Kažu nije im žao, jer to vrijeme iskoriste mudro; treniraju, napune baterije, izbacite negativnu energiju, uživaju, a onda idu dalje, do sljedećeg termina. I tako već više od godinu dana. Inače, treniraju na otvorenom (parkur je takva disciplina), ali uslijed vremenskih neprilika primorani su biti u zatvo-

renom i vježbati za dolazeću ljetnu sezonu. Oni su predstavnici mlade generacije koji se, za razliku od onih kojima je to posao (jahači s početka priče), trude da BiH bude u toku sa svjetskim trendovima i u korak s vremenom. Dio su priče o mladim ljudima koji i pored mnogih finansijskih pote-

prelazeći prepreke i koristeći isključivo vještine svoga tijela. Prepreke mogu biti razne, od kamejna pa do visokih zidova i kapija.

„Parkour je, u osnovi, prirodna metoda razvijanja ljudskoga tijela kako bi bilo sposobno kretati se sto brže i efikasnije, koristeći pri tom okolinu koja je oko nas. Ovo

„NA IGNOR“, PA IĆI SVOJIM PUTOM

U bezviznoj kaznenoj ustanovi zatvorenog tipa zvanoj BiH, postoje i pozitivni primjeri kako negativnosti iz okoline staviti „na ignor“ i ići svojim putom. Neformalna grupa momaka, pretežno srednjoškolaca, trenirajući sve popularniju disciplinu Le Parkour, znaju kako

škoća ipak uspijevaju pronaći način da rade ono što najviše volje i u tome uspiju. Većina ih je, kako kažu, prije okupljanja u ovu grupu trenirala neki drugi sport, tako da posjeduju izvanrednu fizičku spremnost. Parkur (fr. Parkour) je vještina kretanja čiji je cilj pribititi sa jednog mjeseta na drugo u što kraćem vremenskom roku,

umijeće kretanja ne zahtijeva posebne pribore za vježbanje. Tijelo je jedino oruđe. Moglo bi se klasificirati kao atletska disciplina pristupna svima, jer se sastoji od svih prirodnih vještina čovjeka: trčanje, skakanje, penjanje... Da je mogućnost prelaženja i fizičkih i mentalnih prepreka s kojima se susrećemo, bez obzira nalaze li se

one u prirodnoj ili urbanoj okolini, u potrazi za kretnjama koje spašavaju djelotvornost i kontrolu. Jedina potrebna oprema su obična majica, udobna trenerka i par trkačih tenisica.“ (parkour.hr)

Grupa Le Parkour Sarajevo broji 20-ak članova. Ovo su imena tih momaka (djekočke, većina njih imi i profil na fejsbuku, navalite): Škaljić Ernes aka Freeze, Meris Muhović aka Ramer, Benjamin Ušanović aka Siziko, Behudin Tučundžić aka Tule, Bakir Tunjo aka Pupe, Vahidin Šukurević aka Vaha, Valentino Čolić aka Tino, Ammar Salković aka Amčo, Began Muhović aka Bega, Abdulah Mirza aka Frost, Begović Jasmin aka Shot, Eldin Vražalica aka Edy, Dino Živojević aka Nody, Kenad Kljuno aka Noke, Selver Memišević aka Dugi, Dženan Salkanović aka Riđi, Armin Memić aka Mema, Suad Tabaković aka Dosu, Damir Šaljić aka Dado.

Najmlađi dio tima ide u osnovnu školu, a najstariji studiraju

ZABAVA

Diogenis i Žikišon

Tražeći čovjeka i u svijetu satire

Piše: Goran VRHUNC
(goran.vrhunc@gmail.com)

Na internetu postoji mnoštvo onlajn časopisa, web-portalata koji imaju svoju ciljnu grupu, svoje teme i djelovanja, a ne rijetko, nažalost, služe i za raspričavanje mržnje. Ali o sajtovima koji ne donose dobro nikome, ovaj put, nećemo govoriti. Oni koji zaslužuju ove retke su Diogenis i Žikišon.

DIOGENIS

<http://www.diogenis.0fees.net/>
„Kada jednom vidješe Dioge-

na kako u sred podneva ide trgom noseći upaljeni fenjer i upitaše ga zašto to čini, a on odgovori: „Tražim čovjeka“.

Ovom anegdotom starogrčkog filozofa Diogena počinjemo govoriti o istoimenom sajtu. Anegdota koja ovom vremenu itekako pristaje je vodila i moto sajta. Ljudi koji stoje iza projekta Diogenis su: Zoran Matić-Mazos, direktor, autor sajta i projekta, grafički i web dizajner, satiričar i karikaturista, iz Paraćina, Srbija, i glavni urednik Sabahudin Hadžalić, književnik i slobodni novinar, iz Sarajeva, Bosna i Hercegovina. Prema riječima urednika, Diogenis

je „slobodni sajt“, „web portal osoba koji ne mrze i ne žele mrziti do samo nemogućnost predstavljanja misije slobodno-mislećih valjanih nakana.“ Poseban akcent je stavljen na objedinjavanje pokidanih meridi-jana, na poštovanje drugog i drugačijeg bez obzira na ime i pripadnost. Diogenis je projekt koji sve te razlike ujedinjuje i stavlja ih na jedno mjesto, ni iznad ni ispod već jedno pored drugog. Na sajtu je predstavljeno 65 autora iz cijele eks Jugoslavije, kako se danas popularno zovu republike iz regiona. Predstavljena je njihova poezija, njihova kreativna zaokuplje-

nost. Sve generacije afirmiranih i neafirmiranih pjesnika čine projekt Diogenis uspješnim te projektom koji i dalje traje i nastavlja se, jer čovjeka je teško naći. Također na ovom sajtu možete pogledati i dokumentarni film Danilo Kiš: Uspomene, sjećanja. Možete gledati i snimke sa raznih književnih promocija, čitateljima oglase u domeni književnosti, predstavljanja novih izdanja.

Na kraju predgovora, koji u cijelosti možete pročitati na sajtu, stoji i poziv za autore da dostavljaju vlastite radove, informacije i sve ono što smatraju relevantnim za "kreaciju mogućeg, kvalitetnijeg življjenja, ali i stvaranja.

Ekipa Le Parkour iz Sarajeva

rade. Dijele zajednički cilj: da što bolje usavrše tehnike parkura, da promoviraju ovu disciplinu koja je još uvek nedovoljno poznata BH omladini i najbitnije - da parkur u BiH bude na nivou drugih sportova kao što je to u velikim svjetskim centrima. Osim ove grupe, postoji još neke iz drugih BH gradova poput Bihaća i Goražda. Upoznavanje i razmjena iskustava je najčešće vezana uz internet, pretežno društveni portal Fejsbuk i grupu Parkour and 3run unlimited koju uređuju momci iz Sarajeva. Tako je i došlo do prvog većeg okupljanja Le Parkour timova iz naše zemlje. 16. juna prošle godine, imali su priliku družiti se u Sarajevu na Velikom okupljanju parkura. Ovo okupljanje je također neformalno, na principu samofinansiranja mladih ovih nekoliko grupa. Ni u okrženju situacija s parkurom nije bajna, ali u odnosu na BiH, hm, bolja svakačko jeste. U Hrvatskoj su poznate dvije velike grupe parkura - iz Zagreba i Osijeka, koje djeluju od 2004. godine. Ipak, u Srbiji je parkur na zavidnom nivou u odnosu na BiH i Hrvatsku i trenira se od 2003. g. Parkur škole iz Beograda i Novog Sada su već ostvarile saradnju sa školama i trenerima iz inostranstva i sa jednim od trenutno najpoznatijih traceura (trejseri, oni koji treniraju parkur) - Filipom Dojjom (Philip Phil Doyle). Neki trikovi parkura su: butterfly twist, corkscrew, monkey, hand

Jedna od vježbi

stand, dash, cash, spid, lazy, te flipovi: front, back, layout, double, lage, gainer, aerial, cheat, flash kkk, wall flip, palm flip, spin itd.

Moramo priznati: bilo je zanimljivo i krajnje uzbudljivo gledati trening momaka iz Le Parkour Sarajeva, trening dok su izvodili najluđe akrobacije. Zamislite samo odrasli i akrobaciju nekoliko metara u zraku! Ovi momci posjeduju ogromnu količinu informacija o Parkuru, koje su, naravno, nesobično podigli sa nama. I hvala im na tome! Mi im želimo mnogo sreće i uspjeha u daljem radu. Ukoliko želite stupiti u kontakt s njima, javite se na fejsbuk grupu parkour and 3run unlimited. Klipove koje su snimali ovi momci možete pogledati na stranici YOUTUBE ukucavši Le Parkour Sarajevo kao i fejsbuk grupi.

Sada se vraćamo na početak priče, na ono ludilo i haos. Pitamo se kako je moguće da toliko pažnje usmjeravamo na sve što budi ljutnju i nemir u nama, na sve te negativne okolnosti, dok u isto vrijeme možemo pričati o dobrom i promovirati pozitivne stvari. Zar nije morbidno toliko se interesirati za ono što budi nemir u nama? Govori li to o ljudskoj prirodi, ili o neprirodnosti ovoga što (smo postali?) postajemo? Radimo li to iz straha? Jesmo li onda kukavice koje pred naletom lošega gube razum i tlo pod nogama? Rekao je jednom Andrić: „Toliko je bilo u životu stvari kojih smo se bojali. A nije trebalo. Trebalo je živjeti.“ U svakom slučaju, nadamo se da je sadržaj ovoga teksta unio makar tračak svježine u atmosferu recezije ljudskosti u nama i oko nas.

Welcome/Dobrodošli

Home stranica Diogenisa

Newsletter

Subscribe

Highlights

Urednik i satirist "DIOGENES" Sabahudin Hadžić, književni i izložbeni nosilac Sarajevo

Da učimo zajednički. Dobrodošli u naš svijet. Ali i vaš. Svijet. Zbog nas, ali i vas...."

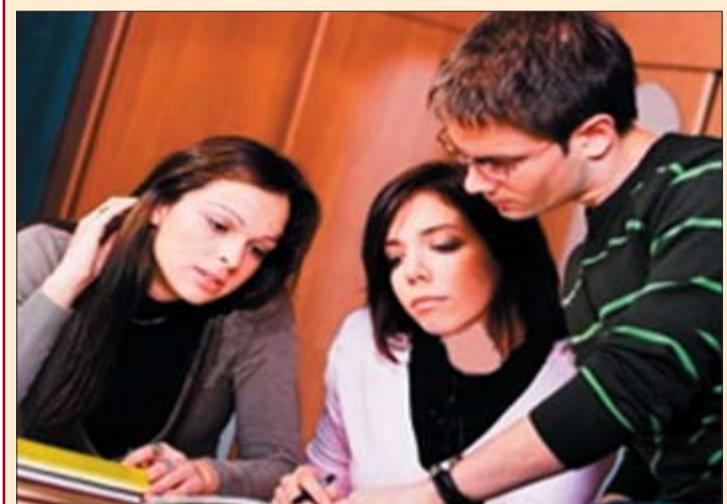
ŽIKIŠON

<http://www.zikison-weekly.comoj.com/>

Ovaj sajt je ime dobio po Živjinu Pavloviću Žikišonu koji je živio od 1885-1950. Bio je satiričar, karikaturista, urednik, iz-

davač i štampar. Također je i pokretač, saradnik i urednik više listova za humor i satiru. Žikišon sajt je sve to što opisuje navedenog i prvi elektronski nedjeljni magazin za političku satiru, humor, karikaturu i strip na Balkanu. Glavni krivci za ovaj sajt, za njegovu aktivnost, su već ranije spomenuti autori ali sa dru-

Omladinska organizacija

Saznaj, nauči i napreduj

Saznaj i napreduj je najveći projekt Asocijacije srednjoškolaca do sada, koji obuhvaća 100 srednjih škola iz Bosne i Hercegovine

Piše: Siniša JOVIČIĆ,
PR menadžer

varanja termina za edukaciju.

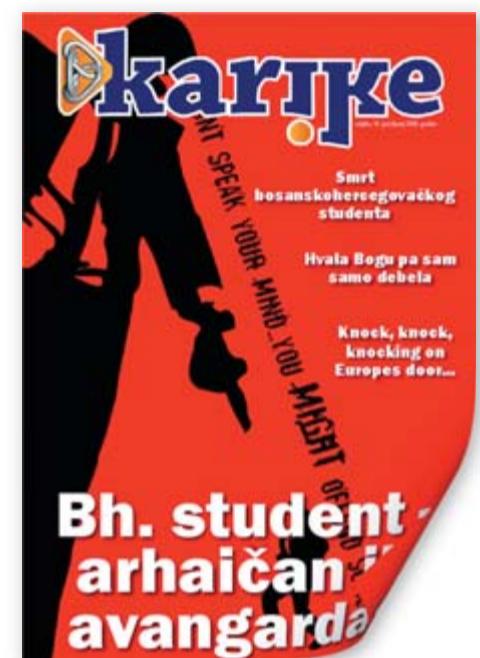
Ovo nije jedini projekt na kome Asocijacija trenutno radi. U toku je i edukacija članova Upravnog odbora radi njihovog učinkovitijeg rada, saradnja sa nadležnim ministarstvima po pitanju statusa srednjoškolaca, te povezivanja svih srednjih škola Sarajeva, kako bi zajednički radili na rješavanju problema srednjoškolaca u ovom gradu.

Također, trenutno se vrše osnovne pripreme za OBESSU Summer camp, koji će se organizirati u augustu o.g. ASUBIH je tek treća organizacija koja je dobila čast da organizira ovaj kamp koji će okupiti predstavnike svih europskih zemalja.

Srednje škole na području cijele BiH mogu da se prijave za ovu edukaciju na našoj službenoj stranici www.asubih.ba. U najkraćem roku, predstavnik Asocijacije stupačće u kontakt s predstavnicima škola radi dogo-

O svim trenutnim i budućim aktivnostima ASUBIH-a, srednjoškolci se mogu informirati putem našeg internet sajta ili kontaktirajući nekog od članova Upravnog odbora ASUBIH-a.

**SCHÜLER
HELPEN
LEBEN**

Omladinska Novinska Asocijacija
u Bosni i Hercegovini

OSLOBODENJE

POTJERNICA ZA DOPISNICIMA

**MOŽDA
TRAŽIMO
BAŠ
TEBE!**

Želiš da se čuje i Tvoje mišljenje i glas?
Dosta ti je pasivne pobune i letargije?
Pridruži se redakciji ili postani dopisnik Karika!
Sve što treba da imaš je malo volje i pameti!
I rad i zabava mogu početi!
Iskoristi vrijeme na pravi način!

Uređivački kolegij (karike@onabih.ba, onaubih@gmail.com)